

9. Bayley J. Character and Consciousness. *New Literary History*. 1974. Vol. 5, № 2. P. 225–35. DOI: <https://doi.org/10.2307/468393>.
10. Fabulation. *The Oxford Dictionary of Literary Terms* : website. URL: <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803095807356> (Last accessed 15.04.2023).
11. Surfiction. *The Oxford Dictionary of Literary Terms* : website. URL: <https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100543839> (Last accessed 15.04.2023).
12. The Literature Book / ed. S. Atkinson. London : Penguin Random House, 2016. 352 p.
13. Waugh P. Metafiction: The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction. London : Routledge, 1984. 187 p.

Пушкар Т.М., Лихотворик Є.В.
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМИ ПЕРЕДАЧІ ВЛАСНИХ НАЗВ У ЦИКЛІ РОМАНІВ ДЖОРДЖА МАРТИНА «ПІСНЯ ЛЬОДУ Й ПОЛУМ'Я» ПРИ ПЕРЕКЛАДІ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

У творах пригодницького фентезі Дж. Р. Р. Мартіна міститься велика кількість власних імен, серед яких система особистих імен характеризується структурною, семантичною та стилістичною цілісністю. Власні імена в творах є частиною стилістичних літературних засобів автора. У тексті мовою оригіналу вони виконують різні функції залежно від образу персонажа та тексту автора.

Принцип збереження вихідної графічної (тобто письмової) форми власних іменників відіграє важливу роль у міжмовній комунікації. Одним із методів реалізації цього принципу є пряме перенесення графічної форми власних іменників із тексту однією мовою в текст іншою мовою без зміни графічної форми власних іменників. Цей метод часто використовується, коли мови засновані на спільній графічній нотації. Це полегшує читання та навігацію будь-яким текстовим джерелом [4, с. 126-130].

Під час транскрибування імен часто з'являються звуки та буквосполучення, не характерні для мови перекладу. Ці поєднання звуків важко вимовляти, оскільки вони суперечать стійким поєднанням фонем у мові, що вивчається. Крім того,

деякі звуки можуть не знайти аналогічних еквівалентів у системі мови, що приймає. Тому принцип фонологічної подібності може бути підпорядкований принципу евфемізму, і можливо, що загальні правила транскрипції можуть бути навмисно порушені, щоб зробити вимову мовою, якою здійснюється переклад, зручнішою під час передачі імені.

Метод транскрипції в особових іменниках застосовується під час перекладу топонімів, антропонімів і реалій (історія, етнографія тощо). При використанні транскрипції для створення онімичних відповідностей під час перекладу творів жанру епічного фентезі необхідно дотримуватися кількох умов: правило, назване більшістю науковців, є одним з основних у сучасній транскрипції і говорить: «Імена передаються з урахуванням національності їхніх референтів (людей, географічних об'єктів тощо)» [1]. Це пов'язано з тим, що потреба в оригінальності вторинних творів змушує авторів створювати унікальні власні імена, які вписуються в рамки вигаданої ними культури. Застосування цього правила має бути дуже обережним, часто воно ґрунтується на англійській середньовічній культурі, як у випадку з Дж. Р. Р. Мартіном, де не вдається знайти жодних культурних посилань, що дали б змогу перекладачеві визначити правила транскрипції імені. Ця ситуація є причиною того, що дослідження зумовлює переважання техніки транслітерації над транскрипцією в предметі.

Транскрипція онімів без внутрішньої форми також може бути ускладнена, коли автор має намір стилізувати певну штучну мову. У представлених випадках певні характеристики фоно-системи англійської досить часто схожі або ідентичні з особливими характеристиками фонологічної системи штучної мови автора, що може бути не відображено у творі в явному вигляді. Часто це виражається дифтонгом та/або поєднанням звуків, яких немає в англійській мові, наприклад, дифтонг Мартіна [ae], поєднання [nh]. У таких випадках використовувалася транслітерація, з метою вивести фонемний склад з Jogos Nhai (Джогос Нхай), Baerlon (Байрлон), Jalabhar Xho (Джалабхар Ксо) або деталі правописом (орфографічні) Jhogo (Чхого), Chayle (Хейлі), Schiem (Чим) [3].

Метод графічної схожості також спирається саме на писану форму оригінальної власної назви, але завбачає, і це потрібно пам'ятати, що графічні символи слід застосовувати тільки в мові перекладу. Метод транслітерації є реалізацією цього методу. Транслітерація має свої переваги та недоліки. На відміну від методу транскрипції, він має ту перевагу, що написане слово імені не спотворюється, і його власник може бути ідентифікований універсально, незалежно від мови. Однак недоліки транслітерації також значні. Сам факт

написання імені в графіці мови, на яку здійснюється переклад, робить ім'я явищем у цій мові й починає впливати. Метод транслітерації використовується під час перекладу онімів частіше, ніж будь-який інший метод, оскільки він полегшує завдання перекладача з пошуку формальних відповідностей і позбавляє його необхідності думати про правильну вимову імен і збереження внутрішньої форми онімів [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бока О. В. Власні імена як компресовані тексти-носії когнітивної інформації. *Вісник Сумського державного університету*. 2008. С 23–24
2. Вороніна К. В. Відтворення власних назв творів жанру фентезі українською мовою (на матеріалі роману-казки Дж. Р. Р. Толкіна “The Hobbit, or there and back again”). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2019. № 39. том 3. 200 с.
3. Камінська А. Транскодування при перекладі власних назв та okazіонізмів. Київ, 2020. С.23–28.
4. Малахова А. А. Лексико-семантичні та структурні особливості топонімів у романі-фентезі Дж. Мартіна «Пісня Льоду й Полум'я: Гра Престолів». *Вісник Студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2019. Вип. 11. Т. 2. С. 126–130.

Мельничук Ю. В.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ БРИТАНСЬКИХ ДЕТЕКТИВНИХ ТВОРІВ

Переклад детективних творів британських письменників українською мовою може бути складним завданням, оскільки вимагає не лише гарного розуміння мови оригіналу, а й уміння вловлювати нюанси мови перекладу та створювати такий продукт, який буде зрозумілим цільовому читачеві. Теоретичною основою цього виду перекладу є літературознавча теорія, яка спрямована на вирішення історико-літературних проблем [1: 610]. У